

8. Verbreden belastinggrondslag OZB	
Thema	Belastingmix
Doel	Een evenwichtigere en transparantere verdeling van lokale lasten.
Omschrijving van de maatregel	
Het verbreden van de belastinggrondslag voor de OZB door afschaffen van één of meer bestaande vrijstellingen bij de WOZ-waardebepaling van niet-woningen. In de Wet WOZ en de Gemeentewet zijn waarderingsuitzonderingen vastgelegd voor o.a. openbare land- water- en spoorwegen, cultuurgrond (incl. kassen) en werktuigen.	
Achtergrond/rationale	
<ul style="list-style-type: none"> De huidige waarderingsuitzonderingen vormen <i>belastinguitgaven</i> (belastingsubsidies) voor bepaalde categorieën belastingplichtigen. Belangrijkste nadelen: [1] hogere belastingdruk (afwenteling) voor overige belastingplichtigen; [2] gebrek aan transparantie. Het grootste deel van de waarderingsuitzonderingen bevat subjectieve elementen die niet passen bij het objectieve en zakelijke karakter van de OZB. Deze vrijstellingen kunnen - als wezensvreemd aan de heffing - in principe worden afgeschaft. Waarderingsvrijstellingen compliceren de fiscale regelgeving en geven aanleiding voor veel juridische procedures. De ratio bij de meeste waarderingsuitzonderingen was destijds (jaren '70 en '80) dat voor (delen van) onroerende zaken die niet worden belast door Rijk, gemeenten of waterschappen, geen WOZ-waarde hoeft te worden vastgesteld. Inmiddels is het gebruik van WOZ-waarden echter sterk verbreed, zowel maatschappelijk als in wet- en regelgeving. De vrijstelling op cultuurgrond is destijds ingesteld omdat agrarische bedrijven al een groot deel van de kosten van het waterbeheer door de waterschappen betaalden. Huizenbezitters en andere eigenaren van gebouwen droegen toen nauwelijks bij, huishoudens nog helemaal niet. Deze verhoudingen zijn inmiddels sterk veranderd. Agrarische bedrijven profiteren nu zowel van verhoudingsgewijs lage waterschapslasten, als van de OZB-vrijstelling. De argumenten voor de vrijstelling toentertijd zijn derhalve niet van toepassing op de huidige situatie. <p>Aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Deze beleidsoptie kan worden uitgevoerd in combinatie met een belastingschuif van Rijk naar gemeenten maar is daar niet primair voor bedoeld. Er is namelijk niet voorzien in een terugsluis naar bedrijven, maar alleen in een terugsluis naar inwoners (via lagere loon- en inkomstenbelasting). Het primaire doel van deze beleidsoptie is om te komen tot meer evenwicht en transparantie in de verdeling van de lokale lasten. Te verwachten is dat het afschaffen van een vrijstelling (feitelijk een belastingsubsidie) aan een bepaalde bedrijfstak een lobby op gang zal brengen om compensatie te ontvangen voor het belastingvoordeel dat vervalt. Bij voorkeur maakt het afschaffen onderdeel uit van een breder pakket aan (fiscale) maatregelen die voor een bedrijfstak wordt getroffen. 	
Effecten	
Economie	Afhankelijk van de vrijstelling. Agrarische bedrijven gaan er bijvoorbeeld op achteruit.
Begroting	De totale (door VNG, COELO en Waarderingskamer) geschatte WOZ-waarde van alle categorieën die zijn vrijgesteld bedraagt ruim € 400 miljard. De geschatte OZB-opbrengst – als alle vrijstellingen zouden worden afgeschaft – bedraagt circa € 2 miljard (bij het landelijk gemiddelde OZB-tarief niet-woningen).
Overig	Het afschaffen van vrijstellingen in de Wet WOZ werkt niet door in andere wetgeving.
Uitvoeringsaspecten	Alle nu vrijgestelde objecten zullen eenmalig gewaardeerd moeten worden en daarna periodiek geherwaardeerd. Voor gemeenten zal de afschaffing van vrijstellingen bij de WOZ-waardebepaling naar verwachting geen grote uitvoeringsproblemen met zich brengen, met uitzondering van het waarderen van openbare land-, water- en spoorwegen. Dat wordt ingeschat als een complexe opgave.